

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Ключові слова: національний фондовий ринок, інвестиції, інвестування, трансформація економіки, фінансові інструменти

РЕЗЮМЕ

Целью исследования являются определения роли и места национального фондового рынка в мире с целью повышения инвестиционной активности отечественных и зарубежных инвесторов на нем.

Ключевые слова: национальный фондовый рынок, инвестиции, инвестирование, трансформация экономики, финансовые инструменты

SUMMARY

Research objective is to determinate of role and place of national fund market in the world with the purpose of increase of investment activity of home and foreign investors.

Keywords: a national fund market, investments, economy transformation, financial instruments

МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Криворучко Н.В., старший викладач кафедри менеджменту та правового забезпечення господарської діяльності Бердянського державного педагогічного університету

Постановка проблеми. На сучасному етапі свого розвитку, для України рушійним чинником і способом розвитку продуктивних сил суспільства є цілеспрямована та стабільна інвестиційно-інноваційна діяльність.

Високий ступінь ефективності такої діяльності полягає у її позитивному впливі на модернізацію виробництва та економіки країни в цілому, підвищенні конкурентоспроможності, інтенсифікації технічного та технологічного оновлення виробництва.

Наразі процеси залучення іноземних інвестицій повинні автоматично мати на увазі інноваційний фактор, який буде виступати, власно кажучи, метою їх залучення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останні десятиріччя у вітчизняній і зарубіжній науці сформувалися принципово нові підходи до досліджень механізму технологічного оновлення економіки на інноваційних засадах. Вченими та фахівцями з теорії державного управління, економіки й інноваційного менеджменту створено моделі. Які спонукають до розробки механізму технологічного оновлення економіки за рахунок залучення іноземних інвестицій в основний капітал. Організаційні моделі, форми і методу технологічного оновлення, розвитку економіки і менеджменту інноваційної діяльності досліджували такі відомі вчені як Ю.М. Бажал, Д. Белл, С.Ф. Биконя, О.В. Василенко, Н.П. Гончарова, В.Ф. Гриньов, В.В. Дорофієнко, М.А. Йохна, Г.Б. Кочетов, Г. Менш, В.В. Стадник, Д.Норт, Б. Санто, Р. Солоу, Б. Твісс та інші.

Крім того доцільно зауважити, що Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 рр.) «Шляхом європейської інтеграції» та Указ Президента України «Про стратегію економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції на 2004-2015 роки» визначають основні напрями та пріоритети економічного та соціального зростання, утвердження інноваційної моделі розвитку, соціальна орієнтація економічної політики створення умов для набуття Україною членства в ЄС [1].

Мета наукової статті. Розглянути та запропонувати складові елементи механізму залучення іноземних інвестицій у інноваційний розвиток підприємств України.

Результати дослідження. Розвиток економіки інноваційного спрямування в Україні має бути безпосередньо пов'язаний із формуванням ефективного механізму технологічного оновлення. Для створення такого механізму необхідно усвідомити певні реалії, що склалися у сфері інноваційного розвитку та залученні іноземних інвестицій.

Загальновідомим є той факт, що основним технологічним джерелом сьогоднішніх тенденцій випуску продукції будь-якої галузі є інвестиції в основний або обіговий капітал. А більш ніж половина інвестицій, що вкладаються в основний капітал, призначена на обладнання, інструмент та інвентар (див. табл. 1) [2].

Оскільки Україна прагне розширити свою економічну співпрацю зі світовим співтовариством, прикрим є факт незначної участі коштів іноземних інвесторів в процесах капітального інвестування (див. табл.2) [2]. Протягом багатьох років спостерігається незначний рівень участі іноземних інвесторів в цьому процесі (на рівні 3%).

Отже, **перший елемент**, який повинен враховувати механізм залучення іноземних інвестицій, є **необхідність залучення іноземних інвестицій саме в оновлення основного капіталу** (саме вони займають найбільшу питому вагу в обсягах капітальних інвестицій).

Таблиця 1

Капітальні інвестиції, млн. грн.

	Роки						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	за січень-березень 2010 року
Всього	89314	111174	148972	222679	222679	192878	26063,9
у тому числі за напрямками:							
Інвестицій в основний капітал	75714	93096	125254	188486	188486	151777	21294,9
у тому числі:							
капітальне будівництво	41885	50552	71518	109694	109694	80091	11541,5
придбання машин та обладнання	33829	42544	53736	78792	78792	65340	8963,9
земля	1547	183,5
існуючі будівлі та споруди	6652	494,8
нові будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва	3115	337,9
довгострокові біологічні активи тваринництва	447	577	645	705	714	879	150,9
Витрати на інші необоротні матеріальні активи	1786	2928	2523	3454	4421	4049	711,0
Витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта (капітальний ремонт)	9221	11533	15966	23645	27491	18966	1828,3
Інвестиції в нематеріальні активи	2146	3040	4584	6389	6367	5893	1062,6

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Таблиця 2

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за січень-березень 2010 року.

	Роки				
	2006	2007	2008	2009	за січень-березень 2010 року
Всього	148972312	222678865,0	272074,1	192878,0	26063,9
у тому числі:					
кошти державного бюджету	9605313	15077346,0	15402,9	8360,8	348,2
кошти місцевих бюджетів	6732234	9370370,0	12498,0	5914,5	158,9
власні кошти підприємств та організацій	89136284	130514767,0	161277,2	127435,4	16371,4
кредити банків та інші позики	21256846	33903832,0	42981,0	25587,5	4181,9
кошти іноземних інвесторів	5094161	7251307	8087,0	8209,4	767,7
кошти населення на будівництво власних квартир	9879449	9495,2	4795,9	751,9
кошти населення на індивідуальне житлове будівництво	5110426	8549056	11589,0	5502,3	2462,0
коштів інвестиційних фондів	2274827	4223924	5704,2	2683,5
інші джерела фінансування	9762221	3908814	5039,6	4388,7	1021,9

Другим елементом, що повинен враховуватися, є *групи внутрішніх факторів*, які заважають іноземним інвесторам активно вкладати кошти в технологічне оновлення українських підприємств. Ці фактори залежать від тих умов, що склалися на теренах української економіки. На нашу думку, такими групами факторів є:

1. Група економічних факторів (сюди відносимо: тривалу економічну нестабільність, значний рівень інфляції, недосконалість банківської системи та важкість в отриманні кредитів, несприятливий інвестиційний клімат та інше);
2. Група правових факторів (сюди відносимо: недосконалість податкового законодавства в сфері стимулювання інноваційної діяльності, відсутність законодавчих актів, що регулюють певні організаційні форми інноваційної діяльності, не урегульованість земельних відносин, недосконалість відносин захисту інтелектуальної власності та інше);
3. Група техніко-технологічних факторів (сюди відносимо: недостатню підготовку персоналу, сумісність технологій, слабе інформаційне забезпечення, відсутність інфраструктури та інше);
4. Група організаційно-культурних факторів (сюди відносимо: чітке розуміння правил ринку, наявність корупції, розуміння етики ділової поведінки та інше).

Важливим в реалізації механізму залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу є врахування також і *третього елементу*, а саме факторів зовнішнього середовища. Причинами, які заважають залученню іноземних інвестицій в Україну, можна визначити такі:

1. на зниження темпів приросту об'єму іноземних інвестицій в Україні зробила вплив несприятлива фінансова кон'юнктура в світі, викликана крахом окремих регіональних ринків і стримуюча більшість інвесторів від вкладення в економіку, що розвиваються;
2. іноземні інвестори орієнтуються на оцінки численних консалтингових фірм, що регулярно відстежують інвестиційний клімат в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні. Однак оцінки інвестиційного клімату, що даються зарубіжними експертами на їх регулярних засіданнях, що проводяться поза Україною і без участі українських експертів, представляються мало достовірними, а можливо, і упередженими;
3. внутрішнє законодавство країни-інвестора;
4. низька ступінь відомості в світі про Україну як про державу;
5. низька зацікавленість в Україні ТНК та їх філій.

Четвертим елементом, який повинен врахувати механізм, є форма, в якій оновлення основного капіталу буде відбуватися. Ми пропонуємо у вигляді такої форми використовувати індустріально-промислові парки.

Досвід країн Східної Європи, зокрема Угорщини, Словенії, Чехії, свідчить, що створення індустріальних (промислових) парків є одним із перспективних шляхів залучення інвестицій, зокрема іноземних, в економічний розвиток регіонів, передусім економічно відсталих.

Нині індустріальні парки як комплекси, що поєднують складські, виробничі, офісні та соціально-побутові приміщення, досить популярні й поширені у світі. З початку ХХ століття індустріальні бізнес-парки почали активно створюватися в Європі і США, тяжіючи за місцем розташування переважно до великих міст, транспортних вузлів та портів зон.

Головна й базова відмінність між індустріальними і технологічними парками полягає в тому, що перші створюють умови, у вигляді забезпечення підприємств інфраструктурою, для їхньої основної виробничої діяльності, а технопарки – сприяють розробці і впровадженню нових технологій у виробництво.

Вдале геополітичне розміщення України дозволяє залучати в країну іноземних виробників, які зацікавлені в розширенні своїх потужностей. Зокрема, деякі з них вже зацікавилися можливістю орендувати площі в майбутніх індустріальних парках в Києві, а також в Західній та Північно-Східній Україні. Але масове надходження іноземних інвестицій, перш за все, залежить від інвестиційного клімату в державі. Розвиток індустріальних парків неможливе без державної підтримки. Що стосується приходу в Україну іноземних спеціалістів з підготовки земельної ділянки до будівництва об'єкту, у яких достатньо коштів та досвіду для розвитку формату індустріально-промислових парків, то наша країна поки що програє своїм східноєвропейським сусідам – вартість землі промислового значення в Чехії, Угорщині або Польщі майже в три рази нижча, ніж в Україні. Це призводить до того, що строки окупності, які в Україні могли б бути менші за рахунок дешевої робочої сили та інших ресурсів, сьогодні співпадають зі строками окупності в країнах Східної Європи, тобто дорівнюють 7-10 рокам.

Таким чином, розглянуті засади формування процесу залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу дають підстави до створення механізму залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу, який наведено на рис. 1.

Висновки. Розглянувши складові елементи процесу залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу можна зробити наступні висновки.

1. Залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу вимагає розроблення та реалізації державних програм, що будуть забезпечуватися органами державного управління через застосування системи методів та інструментів (засобів) державного регулювання. Ця необхідність викликана тим, що більшість зазначених факторів, що негативно впливають на процеси залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу належать до внутрішніх факторів, тобто з боку України.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

2. Оскільки оновлення основного капіталу підприємства за допомогою іноземних інвестицій буде відбуватися у формі індустріально-промислового парку, то необхідно дослідити зарубіжний досвід функціонування таких формувань, проаналізувати законодавчі основи дії таких утворень та інші.
3. Подальшого дослідження заслуговує розробка пропозицій щодо створення інструментів створення сприятливого інвестиційного іміджу України на арені міжнародних відносин, оскільки ставлення іноземних інвесторів не змінюється в позитивний бік. Про це свідчить рівень залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу, який є стабільним і варіюється в межах 2,8-3,2% серед всіх джерел фінансування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Про Стратегію економічного і соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004-2015 роки: Указ Президента України // zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державного комітету України: www.ukrstat.gov.ua

РЕЗЮМЕ

В статті розглянуто необхідність залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу. Запропоновано елементи механізму залучення іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу.

Ключові слова: залучення іноземних інвестицій, основний капітал, інноваційний розвиток.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрена необходимость привлечения иностранных инвестиций в обновление основного капитала. Предложены элементы механизма привлечения иностранных инвестиций в обновление основного капитала.

Ключевые слова: привлечение иностранных инвестиций, основной капитал, инновационное развитие

SUMMARY

The article provides the results of the author's research in the field of the technological renovation mechanism formation for the innovation-oriented economy. The structure of the technological renovation mechanism of the innovation-oriented economy is suggested.

Keywords: attracting foreign investment, fixed capital, innovative development.

ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ ЦЕНТРА МЕЖДУНАРОДНОГО БИЗНЕСА НА ТЕРРИТОРИИ УКРАИНЫ

Крикуненко Е.В., соискатель, Института мировой экономики и международных отношений НАН Украины, сотрудник Верховной Рады Украины, г. Киев

Анотация: в научной статье проанализировано целесообразность создания и развития центра международного бизнеса на территории Украины- Керченский полуостров.

Ключевые слова : *офшорная зона, центр международного бизнеса, офшорное предпринимательство, офшорная операция.*

Перечень условных значений: СЕЗ – свободная экономическая зона, ТПР – территория приоритетного развития.

Актуальность темы: дана работа написана на очень актуальную тему в разрезе инновационной политики, регионалистики, планирование развития регионов, функционирование СЕЗ-ов, ТПР-ов и офшорных зон базой исследования являлся Керченский полуостров АРК Крым.

Анализ последних исследований и публикаций: отдельные вопросы организации и внедрения центра международного бизнеса нашли свое отображение в работах: Пахомова Ю. Н., Плотникова А.В., Бакаева Л.О., Будкина В.С., Гаврилюка О.В.

Формирование целей и постановка проблемы: целью исследования является экономико-финансовый анализ ряда показателей для выработки верной стратегии развития центра международного бизнеса на территории Украины на базе Керченского полуострова.

Изложение основного материала:

Международный опыт развития отсталых территорий, даже на примере одного Европейского региона, предоставляет большие возможности для его практического применения. Украина также имеет и собственный опыт развития отсталых областей, в том числе офшорного зонирования на своей территории. Несмотря на неудачу, данный опыт представляет ценный аналитический материал для дальнейшего использования. Только комплексный подход к развитию региона может принести положительные результаты. На территории Украины на сегодняшний момент особого внимания требует Керченский полуостров. Возможным решением социально-экономических проблем здесь может служить создание центра международной деловой и финансовой активности или центра международного бизнеса.

Керчь является одним из древнейших городов мира. В настоящее время на её территории находится множество памятников истории и архитектуры, относящихся к различным эпохам и культурам. Город Керчь расположен на востоке Керченского полуострова, находится между Крымом и Кавказом. Рельеф местности крупно и мелкохолмистый, множество балок и оврагов. Холмы высотой от 40 до 90 м (гора Митридат — 91,4 м). По территории города протекают реки Мелек-Чесме и Булганак. До 1988 г. Керчь была поделена на три района, каждый из которых имел собственные органы самоуправления (в том числе и партийные): Кировский (ныне — Центр), Ленинский (ныне — завод Войкова), Орджоникидзевский (ныне — Аршинцево). По данным всеукраинской переписи населения 2001 года - население города 157,2 тыс. человек.

Керченская область сама по себе является достаточно богатым регионом. Во второй половине XX века Керчь стала крупным судостроительным и металлургическим центром. Одним из градообразующих предприятий в то время являлся Керченский металлургический завод им. Войкова. Завод построен более 100 лет назад для переработки железной руды, добываемой на Камыш-Бурунском железорудном комбинате. В настоящее время завод переименован в ОАО «Керченский металлургический комбинат» (в стадии банкротства) на территории которого находится ООО «Керченский стрелочный завод». Другим крупным предприятием является судостроительный завод «Залив», занимающийся постройкой военных кораблей и большегрузных танкеров. Также в городе расположены: завод стройматериалов, стеклотарный комбинат, ряд предприятий пищевой промышленности.

На протяжении всей истории города важную роль в его жизни играл рыбный промысел, и в настоящее время значительная часть населения Керчи занята работой на предприятиях рыбного хозяйства.

После распада Советского Союза и перехода на рыночную экономику металлургическая и судостроительная отрасли пришли в упадок. Камыш-Бурунский железорудный комбинат был остановлен и сейчас практически полностью уничтожен. Были остановлены и закрыты ряд других крупных предприятий города. Мощность судостроительного завода «Залив» сократилась в несколько десятков раз.

Важно отметить, что Междугородные и международные перевозки Керчи обслуживают Керченский морской торговый порт, порт «Крым» паромной переправы между Керченской переправой и Таманью, железнодорожный вокзал, автостанция и небольшой аэропорт. Кроме того, в 14 км северо-западнее Керчи имеется военный аэродром «Багерово». В настоящее время уничтожен. Для транспортировки через Керченский пролив железнодорожных составов и автомобилей в начале 1950-х годов была построена паромная переправа. Во второй половине 1980-х годов перевозка железнодорожных составов через пролив была прекращена в связи со старением ж/д паромов и портового оборудования. В течение почти 15 лет переправа занималась только транспортировкой автомобилей, но в 2004 году, после прибытия новых судов и реконструкции портовых сооружений железнодорожные перевозки через Керченский пролив возобновились. Сейчас